

Утварыць усе магчымыя ступені параўнання якасных прыменікаў. Растлумачыць, чаму ад некаторых слоў нельга ўтварыць ступені параўнання:

Дарагі, бацькаў, імклівы, малады, пяшчотны, стальны, сляпы.

Перакласці словазлучэнні на беларускую мову.

Послаць по адрэсу, два разы ў месяц, гаворыць аб сваіх планах, ходзіць за вадой, чытаць пра сябе..

Прачытаць. Выпісаць спачатку назоўнікі, якія маюць абедзве формы ліку (падабраць пару), а затым назоўнікі, якія маюць толькі форму адзіночнага ліку, і, нарэшце, словы, якія ўжываюцца толькі ў множным ліку (указаць, што яны абазначаюць).

Узор: 1. Вокны (мн.) – акно (адз.).

II. Алешнік (зборны).

III. Прыцемкі (стан прыроды).

Святы, арэлі, альтанкі, бэз, крыга, паводзіны, папалішча, насельніцтва, рэшткі, хлеб, каласы, малако.

Спішыце і пастаўце націск у словах.

Адзінаццаць, балаваць, бульбяны, выпадак, грамадзянін, загадзя, заняцасць, занхар, імя, індустрыя, кіламетр, магазін, навіна, прыяцель, разбурыць, таварышы, улады, упрысядкі, фартух, хрысціянін.

З прыведзеных прыметнікаў выпішыце тыя, якія не ўтвараюць ступеней параўнання.

Бесклапотны, высачэзны, глухі, глыбокі, добры, дымны, жоўценькі, жывы, зеленаваты, каляровы, кіслы, пусты, сляпы, сярдзіты, яркі.

Укажыце тып скланнення кожнага назоўніка.

хлапчанё (), шкарпэці (), украінскія выбары (), кішэнь (), дражэ (), драбіны (), гваздікі (), Смаргонь (), асяроддзе (), БелТА ().

Закончыце прыказкі дзеясловамі. Напішыце **не** з дзеясловамі.

Дождж не тады ідзе, калі просяць, а тады, калі сена...

Каня (не) дагледзіш – далека (не)...

У дзіравым вядры вады (не)...

Чыста і гладка: камар носа (не)...

Лішняга і ў мех (не)...

З наступнымі словамі пабудуйце словазлучэнні:

гераічны, мінулае; пагутарыць, сябар; выступіць, сход; надрукаваць, газета; цікавы, легенда.

Запішыце словы па-беларуску:

озеро, внук, наука, матэрыял, біяграфія, берэзка, судзя, урожай, жыццё, медзь, ограда, жалезо.

Да наступнага сказа падбярыце яшчэ некалькі, каб атрымаўся тэкст.

Я люблю беларускія народныя казкі...

Падкрэсліце словы, у якіх спалучэнне літар **дз** абазначае 2 гукі:

Дзень, падзямелле, падзяліць, дзяжа, вадзіць, падзорны, падзякавец, адзін, адзвінец, дзяжурства.

Запішыце словы па-беларуску:

Почерк –

інжэнер –

дверь –

лодырь –

канцелярыя –

легенда –

сержант –

сердце –

яблоко –

церемония –

медвежата –

память –

семнадцать –

песчаный –

Выберыце з дадзеных спалучэнняў слоў фразеалагізмы. Растлумачце іх значэнне:

а) трымаць за вуха;

б) трымаць вуха востра;

в) малоць глупства;

г) малоць муку;

д) пусціць туман у вочы.

1. Выпісаць нумары назоўнікаў, якія адносяцца да:

М.р. _____

Ж.р. _____

1) пыл, 2) стэп, 3) медаль, 4) сабака, 5) шынель, 6) палын, 7) цень, 8) мазоль, 9) боль, 10) подпіс.

2. Запоўніць табліцу прыметнікамі паводле іх значэння:

Якасныя	Адносныя	Прыналежныя

Горкі, лісіны (каўнер), зарэчны, лісіная (нара), гарачы, ласкавы, залатое (сэрца), залаты (пярсцёнак), цётчын, лесніковы.

3. Выпісаць нумары слоў (займеннікаў), якія пішуцца:

а) разам _____;

б) праз злучок _____;

в) асобна _____;

1) /не/хта, 2) з/ім/, 3) што/сьці/, 4) /ва/усім, 5) /хто/небудзь, 6) /сёе/тое, 7) /абы/чый, 8) /ні/чый, 9) /ні/аб/чым, 10) /не/ каторы.

4. Выпраўце ў сказах памылкі, дапушчаныя пры ўжыванні зборных лічэбнікаў. Запішыце сказы правільна.

1) Ля студні стаяла трое жанчын.

2) Двое футбалістаў працягвалі трэніроўку.

3) Абодва з дзяўчат былі згодны спяваць.

4) Пацёра ягнят жаласна бляялі.

5) Дзвюх хлопчыкаў віншавалі са святам.

5. запішыце словы па-беларуску:

техника –

твёрдый –

карантин –

авантюра –

плотина –

тираж –

этюд –

латинский –

авторитет –

в Литве –

6. Растлумачце сэнс фразеалагізмаў:

за дзедам шведам –

мець зуб –

збіцца з панталыку –

даць дыхту –

гады ў рады –

вады не замуціць –

7. Падабраць сінонімы і антонімы:

Айчына – Радзіма – чужына;

– чысты –

– майстар –

– весялосць –

– святло –

– шырокая –

– прыгожае –

8. Складзі па пачатку апавяданне.

Многа ёсць на Беларусі куткоў з дзівоснай прыродай...

9. Складзі па пачатку апавяданне.

Дзень Перамогі! Ужо каторы раз сустрэла наша Радзіма вялікае свята.

1. Выпісаць нумары назоўнікаў, якія адносяцца да:

М.р. _____

Ж.р. _____

1) пыл, 2) стэп, 3) медаль, 4) сабака, 5) шынель, 6) палын, 7) цень, 8) мазоль, 9) боль, 10) подпіс.

1 слова – 0, 5 б.

2. Запоўніць табліцу прыметнікамі паводле іх значэння:

Якасныя	Адносныя	Прыналежныя

Горкі, лісіны (каўнер), зарэчны, лісіная (нара), гарачы, ласкавы, залатое (сэрца), залаты (пярсцёнак), цётчын, лесніковы.

1 слова – 0, 5 б.

3. Выпісаць нумары слоў (займеннікаў), якія пішуцца:

а) разам _____;

б) праз злучок _____;

в) асобна _____;

1) /не/хта, 2) з/ім/, 3) што/сьці/, 4) /ва/усім, 5) /хто/небудзь, 6) /сёе/тое, 7) /абы/чый, 8) /ні/чый, 9) /ні/аб/чым, 10) /не/ каторы.

4. Выпраўце ў сказах памылкі, дапушчаныя пры ўжыванні зборных лічэбнікаў. Запішыце сказы правільна.

1) Ля студні стаяла трое жанчын.

2) Двое футбалістаў працягвалі трэніроўку.

3) Абодва з дзяўчат былі згодны спяваць.

4) Пацёра ягнят жаласна бляялі.

5) Дзвюх хлопчыкаў віншавалі са святам.

1 правільны адказ – 1 б.

5. запішыце словы па-беларуску:

техника – *твёрдый* –

карантин – *авантюра* –

плотина – *тираж* –

этюд – *латинский* –

авторитет – *в Литве* –

1 слова – 0, 5 б.

6. Растлумачце сэнс фразеалагізмаў:

за дзедам шведам – *мець зуб* –

збіцца з панталыку – *даць дыхту* –

гады ў рады – *вады не замуціць* –

1 фразеалагізм – 1 б.

5. Падабраць сінонімы і антонімы:

Айчына – Радзіма – чужына;

– чысты –

– майстар –

– весялосць –

- святло —
- шырокая —
- прыгожае —

1 сінонім – 0, 5 б.

1 антонім – 0, 5 б.

6. Складзі па пачатку апавяданне.

Многа ёсць на Беларусі куткоў з дзівоснай прыродай...

Максім. – 10 б.

4. Адзначце нумары радкоў, у якіх усе назоўнікі маюць канчатак **-у (-ю)** у форме роднага склону адзіночнага ліку:

- 1) горад, пасёлак, раён, гадзіннік;
- 2) абавязак, гумар, поспех, настрой;

7. Адзначце нумары сказаў з граматыка-стылістычнымі памылкамі.

- 1) У сэрцы народным знайшоў я любоў мацнейшую нават скал і гор.
- 2) Два гады нялёгкай працы былі самай найбольшай радасцю.
- 3) Дуб цвярдзей за бярозу.
- 4) Не хвалі сябе, няхай лепш іншыя пахваляць.
- 5) Бацька доўга хварэў грыпам.

1 правільны адказ – 0, 5 б.

8. Выпраўце памылкі:

- 1) Паціснуць руку высокага госця.
 - 2) Яна смяялася над сабой.
 - 3) Больш дзесяці год.
 - 4) У пяці кіламетрах ад горада.
 - 5) Жаніўся на дзяўчыне.
 - 6) Адправілі мяне за бацькам.
 - 7) Ці забудзеш на нашу сустрэчу?
 - 8) Тры апошніх дня яе не бачыў.
 - 9) У два з палавінай раза.
 - 10) Падрыхтавацца к заняткам.
2. Утварыце прыметнікі ад назоўнікаў. Запішыце.

Настаўнік, лётчык, кравец, Смаргонь, Пухавічы, Навагрудак, Палессе, Каўказ, Лельчыцы, Тбілісі, Добруш, француз, швед, жнівень, восень, Ленінград.

1 слова – 0, 5 б.

3. Змяніце лічбы словамі, назоўнікі пастаўце ў адпаведнай форме:

5 (студэнт), 2 (тыдзень), 3 (чалавек), 6 (сані), 64 (кіламетр), 3 (цяля), 1, 5 (літр), у 182 (тона), 45, 5 (гектар).

7. Падбярэце да кожнага прыметніка ў наступных словазлучэннях антонім: *нізкія цэны, нізкі ўчынак, ціхі вецер, ціхае дзіця, ваенны час, ваенны чалавек, сухая кашуля, сухі тон.*

1. Пастаўце націск у наступных словах:

Акунь, арахіс, найміт, садавіна, гліняны, дзеяч, пурпур, знахар, ганьба, аберуч.

1. Адрэдагуйце і запішыце сказы.

- 1) Рукапіс папраўлена вельмі старанна.
- 2) Знайшлі сапраўдную грыбную неруш.

- 3) У двары Агейчыкаў злосная сабака.
- 4) Прыемна адрэзаць гарачую лусту хлеба.
- 5) У новым універмагу дваім дзяўчынкам вельмі спадабаліся сукенкі са штабелю.
- 6) Спецыялісты калгасаў пастаянна клапоцяцца, каб зямля была запраўлена дастатчай колькасцю мінералагічных і арганічных угнаенняў.
- 7) На тэрыторыі вобласці маецца шмат навукова-доследных інстанцый і вопытных гаспадарак.
- 8) Ён не быў у старане ад чужой бяды.

1 сказ – 0, 5 б.

Растлумачце значэнне наступных фразеалагізмаў:

на адзін капыл –

на вярбе грушы –

лахі пад пахі –

у сабакі вачэй пазычыўшы –

лісам падшыты –